

SMRTI SE NEBOJÍM, ALE NERAD BYCH BYL PŘITOM

STÁTNI DIVADLO OSTRAVA ČINOHRA PETRA BEZRUČE

WOODY ALLEN

ZAHRAJ TO ZNOVU, SAME

PŘEKLAD

REŽIE

VÝPRAVA

DRAMATURG

HUDEBNÍ SPOLUPRÁCE

INSPICIE

NÁPOVĚDA

DANA HÁBOVÁ

PAVEL PALOUŠ

MARTA ROSZKOPFOVÁ

MARTIN VELÍŠEK

MARIE KREJČÍ

JARMILA PAULEROVÁ

MARTA VESELÁ

PREMIÉRA 30. LEDNA 1987

Vedoucí výroby a jevištního provozu: Ing. Ivan Bílek. Vedoucí výroby kostýmů: Eliška Zapletalová. Vedoucí dekoračních dílen: Přemysl Kirschner. Jevištní mistr: Václav Plachý. Mistr osvětlení: Arnošt Janěk. Zvuk řídí: Marie Krejčí. Mistrová vlásenkárny: Jindra Kučajová. Mistrová rekvizitárny: Eva Wiesnerová. Mistrová garderoby: Zlata Nezhybová.

OSOBY A OBSAZENÍ

ALLAN FELIX

JAN MAZÁK

NANCY

MARCELA ČAPKOVÁ

BOGART

OTAKAR PRAJZNER

DICK CHRISTIE

VÍTĚZSLAV KRYŠKE

LINDA CHRISTIEOVÁ

LENKA KUCHARSKÁ

DÍVKA ZE SNŮ

DANUŠE ONDRÁČKOVÁ

V ŽIVOTĚ LITUJI JEDINĚ TOHO, ŽE NEJSEM NĚKDO JINÝ

Woody Allen je dnes, ve svých jednapadesáti letech, jedním z nejosobitějších, ale také nejlepších filmových tvůrců ve Spojených státech. Práci pro film se ale okruh jeho zájmů neuzavírá. Piše povídky, divadelní hry, hraje na několik nástrojů.

Narodil se v roce 1935 v New Yorku. Poté, co byl vyloučen z obou newyorských univerzit, si osvojil široké vzdělání jako samouk. Od šestnácti let se živil psaním skečů pro kabarety a televizi. V roce 1961 začal vystupovat sám. Ještě v témže roce se prosadil se svou hrou Zahrej to znovu Same na Broadwayi. Úspěch měly i jeho další hry Nepij tu vodu, Smrt a Bůh. Od šedesátého pátého roku se stále více věnuje filmu.

Allenovou hlavní zbraní je humor. Jako obyvatel New Yorku, který je vstřícnější evropským kulturním vlivům, ale zároveň je i jakousi esencí USA, se dovede na svou zemi podívat s kritickým úsměvem. Určitou roli hraje jistě i to, že pochází z německé židovské rodiny. (Jeho vlastní jméno je Allen Stewart Konigsberg.)

„Tajemství mého úspěchu? Jsem stručný výtah veškerého neklidu a všech problémů své generace, jenomže je vyjadřuji komikou. A tak činím snesitelnými i každodenní obavy. Patřím ke generaci třicátých let: v dětství druhá světová válka, v mládí nesplněné sliby a naděje, okamžik nadšení za Kennedyho éru a pak pořád dál z kopce až k Nixonovi. Dneska pro mne a ty ostatní, kteří jsme očekávali zázrak, nezbyvá nic jiného, než se tomu všemu trpce smát. Ale i to je už problém přitom, co chtějí dnes zubaři, prohlásil o sobě Allen.

Spektrum jevů, které Allen podrobuje své svérázné kritice, je opravdu široké. Módní psychologové (přestože neskrývá, že rozhovor s psychologem je pro mnohé často jedinou možnou smysluplnou komunikací a sám ji často využívá), pseudointelektuálové, snobství všeho druhu, sex zbavený citu, manipulace s lidmi, falešné mýty o slavných osobnostech. Jeho pohled je neskrývaně subjektivní. Rozdíl mezi problémy jeho hrdinů a jeho osobními je zřejmě minimální, a proto jeho díla působí tak upřímně.

Neaspiruje na hluboké sociální studie, často si všímá spíš důsledků než příčin, a pokud se pustí do vážnějších soudů, vzápětí je shodí sebeironickým vtipem. Přesto jsou tyto „vedlejší příznaky“ (jak se také jmenuje soubor jeho povídek) neobyčejně výmluvné.

Jedním z častých témat je svět televize a filmu. Allenovi neušlo nebezpečí, jenž v sobě skrývají tato masová média, která vědomě i nevědomky spoluvytvářejí mentalitu lidí. A tak hrdina naší hry, jinak inteligentní, byť trochu zakomplexovaný chlapík, konfrontuje své jednání nikoli s reálným světem, ale se světem filmových stínů. A právě Humprey Bogart představoval a s jistou licencí stále představuje jednu z vytoužených podob stoprocentního amerického muže.

Přes všechnu kritičnost a sarkasmus obsažený v jeho díle je Allenův humor v podstatě laskavý a jeho účinek léčebný, a to i v případě naší hry.

(Zájemce o Allenovu tvorbu si dovoluji upozornit na výbor jeho povídek Vedlejší příznaky, který vyšel v nakladatelství ODEON, dále na studie a ukázky v časopisech Světová literatura č. 4/1980 a č. 6/1983 a v 100 + 1 zahraničních zajímavostí č. 26/1986. V dohledné době snad budeme moci i u nás zhlédnout některý z jeho filmů, zatím si ho můžete pamatovat z hlavní role ve filmu Na černé listině.)

M. V.

ALLENNOVA FILMOVÁ TVORBA

(UVEDENA JSOU POUZE AUTORSKÁ DÍLA, TO JEST FILMY,
KE KTERÝM SI PSAL SCÉNÁŘE, REŽÍROVAL JE A ZPRAVIDLA
HRÁL HLAVNÍ ROLE)

1969 SEBER PENÍZE A UTÍKEJ

1971 BANANAS

1972 COKOLIV JSTE KDY CHTĚLI VĚDĚT O SEXU, ALE BÁLI
JSTE SE ZEPTAT

1973 SPÁČ

1975 LÁSKA A SMRT

1977 ANNIE HALL

1978 INTERIÉRY

1979 MANHATTAN

1980 PAMĚTI HVĚZDNÉHO PRACHU

1982 SEXKOMEDIE NOCI SVATOJÁNSKÉ

1983 ZELLIG

1984 RUDÁ RŮŽE Z KÁHIRY

1986 HANNAH A JEJÍ SESTRY

Humphrey Bogart se narodil v roce 1899 v New Yorku. Od roku 1920 hraje divadlo a postupně proniká až na Broadway. Jeho filmovým debutem se stal film *Nahoru po řece* režiséra Forda. V třicátých letech hraje většinou role zločinců a padouchů. Přelomem se stala role psychopatického vraha ve filmu *High Sierra* z roku 1941, která mu dovolila jemnější hereckou kresbu. Bogartovy schopnosti potvrdil film *Maltézský sokol*, který mu také zajistil obrovský úspěch. Jeho detektiv se stal prototypem dalších postav.

Nonšalantní, ale silný, pohrdavý, ale dvorný, bez úsměvu, ale sarkastický. Jeho hrdinové byli často osamělí, zklamaní. Proto se skrývali za maskou cynismu. Přestože nebyl hezký, jeho hlas byl spíše nepříjemný, stal se jedním z největších milovníků filmového plátna. Navíc imponoval i mužům. Bogart měl šarm a neplýtval energií na to, aby předstíral hru. On zkrátka byl. Stal se průkopníkem civilního, střídavého osobnostního herectví. Stejně jako jeho antihrdinové i on sám byl v osobním životě nediplomatický, přímý. Skeptický vůči svému okolí i vůči sobě.

Romantičtější polohu měla jeho role ve filmu *Casablanca*, kde hrál po boku slavné Ingrid Bergmanové. Chandlerův detektiv Marlowe z filmu *Hluboký spánek* nemohl mít lepšího představitele než Bogarta. Studii lakotou posedlého zlatokopa předvedl v *Pokladu na Sierra Madre*. Naši diváci si ho jistě pamatují z filmu *Africká královna*. Za tento výkon dostal svého druhého Oskara.

Bogartova předčasná smrt z roku 1957 přispěla k mytizaci jeho osoby. Ve svých postavách i v soukromém životě zpochybňoval zavedené hodnoty americké společnosti. Proto se jeho antihrdinové stali nejoblíbenější právě v šedesátých letech, kdy se dostali do kontextu všeobecného rozčarování nastupující mladé generace.

Do Činohry Petra Bezruče přišel v roce 1981 a záhy si získal značné sympatie mezi našimi návštěvníky. Velmi populárním se stal u těch nejmladších diváků naší scény, kteří si natolik zamilovali jeho Toma Sawyera, že mu dokonce začali vyčítat (lépe řečeno vyčítají to vedení souboru), že ho v současné inscenaci Huckleberryho Finna vyměnil právě za tuto roli, i když je s touto změnou usmiřuje fakt, že se opět jedná o roli titulní. Ano, řeč je o Janu Mazákovi, herci, jenž si za několik sezón, které u nás působí, vydobyl opravdu přední místo.

Honza Mazák je takový správný kluk, v životě i na jevišti. Subtilní chlapík, který nezapře svou rodnou Kroměříž (kolikpak kumštýřů se v těchto hanáckých Athénách narodilo či k nim mají nějaký jiný vztah, počítat bychom musili do desítek), dovede být klukovsky rozjivený, ale také moudře rozšafný, klackovský i umíněný, ale také lyrický a spontánně komediální, což všechno už mnohokrát na našem jevišti dokázal. Za všechny role bych kromě již vzpomenutých postav z dramatisací děl Marka Twaina vyjmenoval role dvě: Miloše Hrmu v Hrabalových „Ostře sledovaných vlacích“ a Andriase Šatase ve hře litevského autora Šaltenise „Utíkej, smrtko, utíkej“. Tyto dvě role, v nichž Jan Mazák perfektně ztělesnil postavy dospívajících mladých mužů se všemi bolestmi i radostmi onoho obtížného věku, kterému se učeně říká adolescence, patří k tomu nejlepšímu, co v poslední době bylo na scéně ČPB vytvořeno.

A tak přejme Honzovi Mazákovi takových a podobných krásných rolí na naší scéně další desítky, ať se máme nač těšit.

-rw-

TAK PODLE VÁS JSEM ATEISTA. JÁ VÁM ŘEKNU, CO JSEM JÁ. JÁ JSEM LOAJÁLNÍ OPOZICE VŠEMOHOUCÍHO. A ON TO O MNĚ VÍ.

NEMOHU ŽÍT VE MĚSTĚ, KDE JEDINOU KULTURNÍ VYMOŽENOSTÍ JE PRÁVO ZATOČIT NA ČERVENOU DOPRAVA A KDE JEDINÝM NÁSTROJEM KOMUNIKACE JE AUTOMOBIL.

MOJE RODINA BYLA V AMERICE UŽ PŘED KOLUMBEM, ALE KVŮLI RENESANCI SE VRÁTILA DO ITÁLIE.

POTÍŽ JE V TOM, ŽE NAŠI VŮDCI NÁS SPRÁVNĚ NEPŘIPRAVILI NA TECHNICKOU REVOLUCI. NAŠI POLITICI JSOU NANEŠTĚSTÍ BUĎ NESCHOPNÍ, ANEBU PRODEJNÍ. NĚKDY STIHNOU ZA JEDEN DEN OBOJE. VLÁDA JE LHOSTEJNÁ K POTŘEBÁM MALÉHO ČLOVĚKA. KDYŽ MĚŘÍTE POD STO PADESÁT, TAK VÁM VÁŠ KONGRESMAN ANI NEPŘIJDE K TELEFONU.

PROJEV K MATURANTŮM

Více než kdy předtím v dějinách dnes lidstvo stojí na křižovatce. Jedna cesta vede k naprosté beznaději a k zoufalství. Druhá k úplnému vyhynutí. Doufejme, že budeme dost moudří a vybereme si správně. Nehovořím mimochodem s žádným pocitem marnosti, nýbrž s pocitem paniky pocházejícím z přesvědčení o absolutní nesmyslnosti bytí, který by se snadno dal mylně vykládat jako pesimismus. Ale pesimismus to není. Je to prostě zdravá obava o osud moderního člověka. (Moderní člověk je zde definován jako kterákoli osoba narozená po Nietzscheho výroku „Bůh je mrtev“, ale před slavným hitem Beatles „I wanna hold your hand“.

Celkem vzato je jasné, že budoucnost před námi otevírá velké možnosti. Také před námi otevírá velké propasti. Půjde o to, abychom se propastem vyhnuli, možností využili a vrátili se včas domů k večeři.

Jedna taková stará anekdota. Dvě starší dámy jsou v hotýlku v Catskillských horách a jedna z nich povídá: „Páni, ale to jídlo je v tomhle podniku pod vši kritiku.“ A ta druhá povídá: „A strašně malý porce tu dávaj.“ No a tenhle pocit já mám ze života. Jen samota a bída a trápení a mrzutosti a ještě to tak rychle uteče.

Program vydalo Státní divadlo v Ostravě, nositel Řádu práce. Redakce: Martin Velišek.
Výtvarnice: Marta Roszkopfová | Fotografie: Josef Hradil a archiv autora. Vytiskly Moravské
tiskárnské závody, n. p., provoz 21, Ostrava 1, Novinářská 7, R 700250. o 380058386.
Cena programu 1,50 Kčs. Veškerá práva k provozování tohoto díla zastupuje DILIA Praha.